

प्राचीन लिपि विकास

पं० शङ्करमान राजवंशी
द्वारा सम्पादित

प्रकाशक :

श्री ५ को सरकार, पुरातत्त्व र संस्कृति विभाग
नेपाल

प्रकाशक :

श्री ५ को सरकार

पुरातत्त्व र संस्कृति विभाग
नेपाल

प्रथम संस्करण

वि० सं० २०१७

मूल्य

दुई शब्द

नेपाल अधिराज्यभित्र विभिन्न प्राचीन लिपिमा लेखिएका सामग्री भएका कोर्ति-स्तम्भ, सुवर्ण-पत्र, ताम्र-पत्र, ताड-पत्र, काष्ठ-पत्र, झष्टिका-पत्र, मुर्ज-पत्र, हस्तलिखित पुस्तक र अनेक कागजातहरू यत्र-तत्र प्रसस्त छरिएका पाइन्छन्। यी सब महत्वपूर्ण ऐतिहासिक सामग्रीहरूको अन्वेषण, अध्ययन र अनुसन्धान निमित्त प्राचीन लिपिको ज्ञान हुनु अत्यावश्यक छ। यसै अभावको पूर्तिका निमित्त विभिन्न लिपि माला प्रकाश गर्ने तर्जुमा गरिएको हो। आशा छ, यी पुस्तिकाहरू पुरातत्त्व प्रेमी सबै महानुभाव र विद्यार्थीहरूका लागि उपयोगी सिद्ध हुने छन्।

श्री ५ को सरकार
पुरातत्त्व र संस्कृति विभाग
नेपाल
२०१७ भाषाङ्क ३०

सत्यमोहन जोशी
डाइरेक्टर

विषय-सूची

क्रम	विवरण	पृष्ठ
१	विभिन्न अक्षरका स्वरवर्ण	१
२	विभिन्न अक्षरका व्यञ्जनवर्ण	२-६
३	विभिन्न अक्षरका संख्या	७-८

उदाहरणमाला

४	लुम्बिनीको अशोकस्तम्भको अभिलेख	१०
५	निग्लिहवाको अशोकस्तम्भको अभिलेख	११
६	चाँगुको राजा मानदेवको स्तम्भाभिलेख	१२
७	पू० १ नं० पलाञ्चोकको राजा मानदेवका समयको अभिलेख	१३
८	पशुपतिको द्वितीय जयदेवको अभिलेख	१४-१५
९	मोटे अक्षरका विभिन्न उदाहरण	१६
१०	सरकारी राष्ट्रिय पुस्तकालयमा रहेको चण्डीमहात्म्यबाट	१७-१८
११	वीरपुस्तकालयमा रहेको पञ्चरक्षाबाट	१९-२०
१२	सरकारी राष्ट्रिय पुस्तकालयमा रहेको शतसाहस्रिकाप्रज्ञापारमिताबाट	२१-२२
१३	वीरपुस्तकालयमा रहेको वाल्मीकिरामायणबाट	२३-२४

[स्वरवर्ण]

ब्राह्मी	पूर्वलिखित	उत्तरलिखित	भेटे	रञ्जना	मुजिमोल	पाचुभाल	देवनागरी
ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ	ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ	ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ	ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ	ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ	ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ	ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ	ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ

[व्यञ्जनबर्ण]

ब्राह्मी	पूर्वलिच्छिदि	उत्तरलिच्छिदि	भोटे	रञ्जना	भुजिमोल	पाचुमोल	देवनाग
+	३	क	ग	क	की	क	क
१	ख	ख	ख	ख	ख	ख	ख
२	ग	ग	ग	ग	ग	ग	ग
३	घ	घ	घ	घ	घ	घ	घ
४	च	च	च	च	च	च	च
५	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
६	ज	ज	ज	ज	ज	ज	ज
७	झ	झ	झ	झ	झ	झ	झ
८	ञ	ञ	ञ	ञ	ञ	ञ	ञ

बाही	पूर्वलिच्छवि	उत्तरलिच्छवि	भोटे	रजना	भुविमोल	पाचुमोल	देवनागरी
८	८	८	८	८	८	८	८
०	०	०	०	०	०	०	०
७	७	७	७	७	७	७	७
६	६	६	६	६	६	६	६
५	५	५	५	५	५	५	५
४	४	४	४	४	४	४	४
३	३	३	३	३	३	३	३
२	२	२	२	२	२	२	२
१	१	१	१	१	१	१	१
०	०	०	०	०	०	०	०
९	९	९	९	९	९	९	९
८	८	८	८	८	८	८	८
७	७	७	७	७	७	७	७
६	६	६	६	६	६	६	६
५	५	५	५	५	५	५	५
४	४	४	४	४	४	४	४
३	३	३	३	३	३	३	३
२	२	२	२	२	२	२	२
१	१	१	१	१	१	१	१
०	०	०	०	०	०	०	०
९	९	९	९	९	९	९	९
८	८	८	८	८	८	८	८
७	७	७	७	७	७	७	७
६	६	६	६	६	६	६	६
५	५	५	५	५	५	५	५
४	४	४	४	४	४	४	४
३	३	३	३	३	३	३	३
२	२	२	२	२	२	२	२
१	१	१	१	१	१	१	१
०	०	०	०	०	०	०	०
९	९	९	९	९	९	९	९
८	८	८	८	८	८	८	८
७	७	७	७	७	७	७	७
६	६	६	६	६	६	६	६
५	५	५	५	५	५	५	५
४	४	४	४	४	४	४	४
३	३	३	३	३	३	३	३
२	२	२	२	२	२	२	२
१	१	१	१	१	१	१	१
०	०	०	०	०	०	०	०
९	९	९	९	९	९	९	९
८	८	८	८	८	८	८	८
७	७	७	७	७	७	७	७
६	६	६	६	६	६	६	६
५	५	५	५	५	५	५	५
४	४	४	४	४	४	४	४
३	३	३	३	३	३	३	३
२	२	२	२	२	२	२	२
१	१	१	१	१	१	१	१
०	०	०	०	०	०	०	०

वर्णलिच्छवि	उत्तरलिच्छवि	मोटे	रञ्जना	भुजिमिल	पाचुमिल	देवनागरी
प	प	प	प	प	प	प
प	प	प	प	प	प	फ
प	प	प	प	प	प	ब
प	प	प	प	प	प	भ
प	प	प	प	प	प	म
प	प	प	प	प	प	य
प	प	प	प	प	प	र
प	प	प	प	प	प	ल
प	प	प	प	प	प	व
प	प	प	प	प	प	श

पूर्वलिच्छवि	उत्तरलिच्छवि	भेद	रञ्जना	भुजिंमोल	पाचुमोल	देवनागरी
अ क र क र र र र र र	अ अ र र र र र र र र	र र र र र र र र र र	अ अ र र र र र र र र	अ अ र र र र र र र र	अ अ र र र र र र र र	अ अ र र र र र र र र

प्राची	पूर्वलिहद्वि	उत्तरलिहद्वि	घोटे	रञ्जना	भुजिमोक्ष	पायुमोक्ष	देवनागरी
क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म	क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म	क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म	क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म	क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म	क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म	क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म	क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म

[संख्या]

शही	पूर्वलिखवि	उत्तरलिखवि	घोटे	रञ्जना	भुञ्जिमोल	शचुमोल	देवनागरी
१	१	१	१	१	१	१	१
२	२	२	२	२	२	२	२
३	३	३	३	३	३	३	३
४	४	४	४	४	४	४	४
५	५	५	५	५	५	५	५
६	६	६	६	६	६	६	६
७	७	७	७	७	७	७	७
८	८	८	८	८	८	८	८
९	९	९	९	९	९	९	९
१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०
११	११	११	११	११	११	११	११
१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२
१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३
१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४
१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५
१६	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१६
१७	१७	१७	१७	१७	१७	१७	१७
१८	१८	१८	१८	१८	१८	१८	१८
१९	१९	१९	१९	१९	१९	१९	१९
२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०

ब्राह्मी	पूर्वलिख्यि	आरलिख्यि	भोटे	रञ्जना	भुजिमोल	फाचुमोल	देवनागरी
ॐ	ॐ	ॐ	१०	००	१०	१०	१०
०	०	०	२०	००	२०	२०	२०
८	८	८	३०	००	३०	३०	३०
५	५	५	४०	००	४०	४०	४०
७	७	७	५०	००	५०	५०	५०
१	१	१	६०	००	६०	६०	६०
१	१	१	७०	००	७०	७०	७०
०	०	०	८०	००	८०	८०	८०
०	०	०	९०	००	९०	९०	९०
२	२	२	१००	०००	१००	१००	१००

ब्राह्मी	पूर्वलिच्छवि	उत्तरलिच्छवि	भोटे	रञ्जना	भुजिंमोल	पापुमोल	देवनागरी
	श	शृ	२००	३००	१००	१००	२००
	श	शृ	३००	३००	९	३००	३००
सक	सक	सक	५००	९००	९००	३००	४००
	सक	सक	५००	६००	२००	३००	५००
	सक	सक	६००	३००	९००	६००	६००
	सक	सक	७००	१००	१००	१००	७००
	सक	सक	८००	१००	१००	१००	८००
	सक	सक	९००	१००	१००	१००	९००

टिप्पणी— अद्यत्काल लिच्छविकालको लिपिलाई गुप्ता लिपि र पद्यत्काल लिच्छविकालको लिपिलाई कुटिला लिपि भनी व्यवहार गरिआएको थियो । अवेदखि गुप्ता लिपिलाई पूर्वलिच्छवि लिपि र कुटिला लिपिलाई उत्तरलिच्छविलिपि भन्ने भनी श्री ५ को सरकार पुरातत्त्व तथा संस्कृति विभागबाट निर्णय भएकाले यहाँ सोही नाम लेखियो ।

उदाहरणमाला

लुम्बिनीको अशोकसाम्भको अभिलेख

३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७
३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७
३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७
३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७
३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७ ३४७

[पुरातत्त्वविभागको संग्रहालय]

देवानपियेनपियदसिनलाजिनवीसतिवसाभिसितेन
अतनआगाचमहीयितेहिदबुधेजातेसक्यमुनीति
सिलाविगतभीआकालापितसिलाथंमेचउसजापिते
हिदभगवंजातेतिसुंमिनिगाभेउबलिकेकटे
अठभगियेच

निग्लिहवाको अमोको अभिलेख

३४७८५६७८९०१२३४५६७८९०१

०१२३४५६७८९०१२३४५६७८९

-----०१२३४५६७८९०१२३४५६७८९

-----०१२३४५६७८९

[पुरातन्त्रविभागको संग्रहालय]

देवानपियेन पिय द सिनला जिनचो द स व सा

बुध सको नाक मन स थुं बे दु तियं व ठिं ते

----- सा भि सि ते न च अ त न आ गा च म ही यि ते

----- पा पि ते

चाँगुको राजा मानदेवको स्ताम्भभिलेख
बाट

संवत् ३०८ हुँ अथ ममत्त यत्न प्रति पदि
रोहिणी ककुत्थु चन्द्रमसि मुहूर्ते प्रशमिजिति
मस्तुद सुविदुत्तने मग्नभेः प्रहृतमदे उम
सुप्रहृत उरुः प्रमृष्टकनकसुवटनकुविः
धर्तकविकरितनृत्तप्रमृष्टमभिकुभ
ककुत्तमः शतद्वयुपतिः नकुविककभवः

[बीरपुरस्तकालय]

संवत् ३०८ ज्येष्ठ मासे शुक्ल पक्षे प्रतिपदि
रोहिणी नक्षत्र युक्ते चन्द्रमसि मुहूर्ते प्रशमिजिति

अस्त्रापास्त्रविधानकौशलगुणैः प्रजातसत्त्वैरुद्य
श्रीमच्चारुभुजः प्रमृष्टकनकक्षणावदातच्छविः
पीनांसोविकचासितोत्पलदलप्रसर्द्धमानेक्षण
साक्षात्कामइवाङ्गवान्तरपतिः कान्ताविलासोत्सवः

पू.१ नं. पलाञ्चोकको राजा मानदेवका समयको

अभिलेख

संवत् ४२५ मा घ शुक्ल चैत्र मा स्यात्

अस्या दिवसपूर्वायां महाराजश्रीमान

देवस्य

सागुर्वर्षशतमाज्ञापयतः संप्राद्वृहपते

स्वत्याविजयस्वामिन्या प्रतिष्ठापिता देवी भगवती चि

जयश्री

[पुरातत्त्वविभागको संग्रहालय]

संवत् ४२५ मा घ शुक्ल चैत्र मा स्यात्

अस्या दिवसपूर्वायां महाराजश्रीमान

देवस्य

सागुर्वर्षशतमाज्ञापयतः संप्राद्वृहपते

स्वत्याविजयस्वामिन्या प्रतिष्ठापिता देवी भगवती चि

जयश्री

पशुपतिको द्वितीय जयदेवको अभिलेख

बाट

--- श्रीहरवत्कृपयिः प्रादुर्वेनुवापाः ॥ पकरमर्दिनि

----- सुकृपविदिठहयवत्कृपुः ॥ श्रीमाकृपुवपृष

दवः ॥ कियतीनगस्रुमः सुगतमासवयकृपानि ॥ अरु

रुतः मद्रुववकायाश्रीपृषुदवपुदपरिठम

श्रीमाकृदवकृपयिस्रुतनुतनमरीदवः ॥ कियमिदुः ॥ व

मकृपुववकमुकाकः मकृपिविगुः ॥ सुमीदुसकृदव

आदृकृसामकृवकिः ॥ अमुकृपुदवदवः ॥ कियिती

मासुतमुथा

दम --- श्रीकृपुदवः । -----

----- रुतसंश्रितसापुवगुविपयंअरुमुवकृतनस्रुतः

श्रीमिवदवः ॥ कियमकृपुमर्दुवः ॥ एवीवकृववदुयो

मवीकुवश्रीवः

वृदमणि मुक्तिरुचिगवेरिनुपनिगणश्रीकृपवः ॥

रेकिगीमगणचियमुयकृतः ॥ कृदिठसकमुयापुदश्री

पिवकवसाकृकिरुसश्रीवः ॥ एवदनि ॥

नसादुपिनुरुपुसवतसिनातादयुः ॥ योतासश्रीदव

दवः ॥ कृवगतः ॥ श्रीवः ॥ एवदनि ॥

----- संवत् ३८९ कर्तिकसुतपवम् ॥

--- श्रीजयदेवनामनृपतिः प्रादुर्बभूवा परः ॥ एका दश क्षिति
 ----- त्वान्तरे विजयिनो जयदेवनाम्नः ॥ श्रीमान्वभूव वृष
 देव इति प्रतीतो राजो जमः सुगतशासनपक्षपाती ॥ अ भू
 जतः शङ्कर देवनामा श्रीधर्म देवोऽप्युदपादित स्मात्
 श्रीमान् देवो नृपतिस्ततो भूजतो मही देव इति प्रसिद्धः ॥ व
 सन्त इव लोकस्य कान्तः शान्तारि विग्रहः ॥ आसीद् वसन्त देवो
 स्माहान्त सामन्तवन्दितः ॥ अस्यान्तरेऽप्युदयदेव इति क्षिती
 शाज्जातस्त्रयो

दश --- श्वनरेन्द्रदेव । -----

----- हन्तां संश्रितसाधुवर्गा विपदां सत्यस्य वक्ता ततो जातः

श्रीशिव देव इत्यभिमतो लोकस्य भर्ता भुवः ॥ देवीवाहुवलाढ्यमौर
 रवारिकुलश्रीवर्म

चूडामणिख्यातिहे पितवैरिभूपतिगणश्रीभोगवर्म्मोद्भवा ॥ दौहित्री
 मगधाधिपस्य महतः श्यादित्यसेनस्य याव्यूढा श्रीरिवतेन साक्षिति
 भुजा श्रीवत्सदेव्या दरात् ॥

तस्माद्भूमिभुजोऽप्यजायत जिता रातेरजयः परै राजा श्रीजयदेव इ
 त्यवगतः श्रीवत्सदेव्यात्मजः ॥

----- संवत् १५७ कार्तिक शुक्ल नवम्याम् ॥

ॐ मणिपद्मे ॐ

= ॐ मणिपद्मे हूँ

ॐ कर्मसुपाय ॐ

= ॐ नमो बुद्धाय

ॐ कर्मसुपाय ॐ

= ॐ नमो धर्माय

ॐ कर्मः सुपाय ॐ

= ॐ नमः सद्भाय

ॐ कर्मसुपाय ॐ

= ॐ नमो रत्नत्रयाय

ॐ कर्मसुपाय ॐ

= ॐ नमो भगवत्यै

ॐ कर्मसुपाय ॐ

= ॐ नमो वज्रसत्वाय

ॐ कर्मः सुपाय ॐ

= ॐ नमो शतसाहसिकायै

ॐ कर्मसुपाय ॐ

= ॐ नमो आर्यप्रज्ञापारमितायै

ॐ कर्मसुपाय ॐ

= ॐ नमो हेरुक श्रीचक्रसंकराय

सरकारी राष्ट्रिय पुस्तकालयमा रहेको चण्डीमहात्म्य पुस्तकबाट

(अथा धर्मसुममूलजाड ॐ वेमास्त्रमुक्त यस्तु शान्तिंशौ ॥ सु
 लनरुद्र ॥ मित्रव्याघ्र ॥ आरिखवाच ॥ श्रीश्रीश्रीमलयमुच
 निचरत्यक मलयविलश्रीश्रीश्रीमाधुवचीसुरवनाबसुमध
 युगादवीचनावाच्यताडुवचाडु श्रीश्रीजयधुआ मलय वस्य
 विजयवाधु ॥

नयाधु धर्मिमन्नीयनीमुरवयादाना गुता यादुष्का
 दीनानांमकलार्थिनाधु मरुतांमकल्यवृष्णा यमवु ।
 जानवु सचकुलावनंमलिन धुमवाचियनिडिना
 वीचवु श्रीजयकीर्तिमल्लनृयनिवु श्रीजयनावाच्यतावु ॥
 त्रयाममवुमकलनीनिविदाधुचिथ्या
 नाथ्यरुमासुगुताशीनमहायुवीतावु ।
 मत्यंरुवीहुरयमादनमन्नाधुश्रीवु
 श्रीकीर्तिमल्लनृयनीचियुचकमल्लवु ॥
 नयाधुमिचराधुखालिथिकरुतामहात्मना ।
 डमयनिनाममाल्लिचष्टीमाहात्म्यायुचकवु ॥

श्रियोऽस्तु सम्वत् ५२१ वैशाखशुक्लपञ्चम्यान्तिथौ ॥ मू
लनक्षत्रे ॥ शिवयोगे ॥ आदित्यवासरे ॥ श्रीश्रीश्रीमत्पद्म
तिचरणकमलसेवित श्रीश्रीश्रीमानेश्वरीष्टदेवतावरलब्ध
प्रसादवीरनारायणजुवराजश्रीश्रीजयधर्ममल्लदेवस्य
विजयराज्ये ॥

नेपालेऽस्ति महीपतीश्वरवरो दाता गुणशाहको

दीनानां सकलार्थिनाश्च महतां सकल्पवृक्षोपमः ।

नातः सूर्यकुलावतंसतिलके सर्व्या निरूपन्निर्जितो

वीरः श्रीजयकीर्तिमल्लनृपतिः श्रीरूपनारायणः ॥

रूपोत्तमः सकलनीतिविदाम्बोरिष्ठो

नाट्याङ्गशास्त्रगुणगीतमहाप्रवीणः ।

सत्सुन्दरीहृदयमोहनमन्मथश्रीः

श्रीकीर्तिमल्लनृपतीरिपुचक्रमल्लः ॥

तस्याज्ञां शिरसाधृत्वाल्लिपिकरेण महान्मना ।

जसपतिना समालेखि चण्डीमाहात्म्यपुस्तकः ॥

वीरपुस्तकालयमा रहेको पञ्चरत्ना पुस्तक

बाट

१ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ अथ महासाहस्य प्रथमोऽर्धः ॥ प्रथमायाः कृते सक
स्मिन्ममयकीर्तनात्तत्राजमृत्तुविद्वेषिस्म ॥ मृत्पुत्रोऽप्यथ दक्षिण
याः श्लेषोऽथ गावश्च रत्नैश्चैक्युत्तमसर्वेषु भद्राणि किञ्चिदप्यनसा
द्वमश्नुयादलकि किञ्चिदने ॥ तद्युष्मा । आयुष्मतावणावियुष्मल ।
आयुष्मतावमहासाहस्ययन । आयुष्मतावमहासाहस्ययन । आ
युष्मतावमहासाहस्ययन । आयुष्मतावमहासाहस्ययन । आयुष्मता
वाकविष्मताहस्ययन । आयुष्मतावाकविष्मताहस्ययन । आयुष्मताव
महासाहस्ययनो आयुष्मताववकुलन । आयुष्मताववाच्यल । आ
युष्मतावकोष्ठिलन । आयुष्मताववागीसन । आयुष्मतावाच्यकिता ।
आयुष्मतावसुगुतिना । आयुष्मतावसुवाकुना । आयुष्मतावाचिके
पुन । आयुष्मताववरीकने । आयुष्मतावनेष्टिकने । आयुष्मतावा
नेष्टने ॥ प्रथममूर्खेव द्वाप्रयादलकि किञ्चिदने ॥ -----
समुत्त ३६७ कालुलपुत्रेकादस्याशुष्टिल्यदिनराज्ञपीमदेरिय
मर्षीदवेष्टविजियराज ॥ लुगिमसुसर्वजगत ॥ ० ॥

ॐ नमो भगवत्यै आर्य महासाहस्य प्रमर्दन्यै ॥ एवमप्याश्रुतमेकस्मिन्
 मये भगवान् राजशूरे विहरति स्म ॥ गृध्रकूटे पर्वते दक्षिणे पार्श्वे च इगो
 चरराने वृक्षप्रभासे वनघण्टे महता भिक्षुसंघे न साधुमर्षवयो दशभि
 र्भिक्षुशतैः ॥ तद्यथा । आयुष्मता च शारिपुत्रेण । आयुष्मता च महासौ
 द्रल्यायनेन । आयुष्मता च महाकाश्यपेन । आयुष्मता च गगाकाश्य
 पेन, आयुष्मता च नदीकाश्यपेन । आयुष्मता चोतविल्याकाश्यपेन । आयुष्म
 ता च ज्ञातकौण्डिन्येन । आयुष्मता च महाकात्यायनेन । आयुष्मता च
 वकुलेन । आयुष्मता च वाषेणेन । आयुष्मता च कौष्ठिलेन । आयु-
 ष्मता च वागीसेन । आयुष्मता च श्वजिता । आयुष्मता च सुभृतिना
 आयुष्मता च सुवाहुना । आयुष्मता चानिरुद्धेन । आयुष्मता च रेवतेन
 आयुष्मता च नन्दिकेन । आयुष्मता चानन्देन । एवमसुरैरुद्भ्रयो दश
 भिर्भिक्षुशतैः । - - - - - सम्वत् ३६७ फाल्गुणशुक्लरेकादस्या
 प्रादित्यदिने राज्येश्रीमदभयमल्लदेवस्य विजयराजे ॥ शुभमस्तु स
 र्वजगतां ॥०॥

सरकारी राष्ट्रिय पुस्तकालयमा रहेको

शतसाहसिका प्रजापारमिता

बाट

अथ साहसिकाः प्रह्लादाय नमि गायः द्वादशः यत्रिवर्कः । यथमसु
३४ समाप्तं ॥ ॥ श्रीमदा ज्ञानिना जयत्रयमथयत्रयत्रयम
द्वयकशीमक्षीश्रीसिद्धिनत्रसिंरुमल्लदवस्य विजयत्रयं ॥

सप्तत प्रवृत्ते यथमाषाढपुक्लद्वितीया
यागनेश्वरदिने पुनर्वसुनक्षत्रे यागवृद्धिगुरुनुकूलं ।
श्रीजयमूनिवोद्वाचायै लिखितसमाप्तं कृतमिति ॥

श्रीश्रीनिवासानत्रयवना जायसूत्र्यजानी प्रियालदकः ।
गत्यप्रसादाच्च विजित्यमासं लिखय प्रह्लादसकलीसुलक्षी ॥
यक्षीनिवासानयधर्मवारीददो विवाही लिखनाय प्रह्लाद ॥

अथ नैपालिकं ख्यातग्रन्थद्विसंयुतं ।

मासं तु प्रथमाषाढपुक्लयक्षद्वितीयकं ॥

पुनर्वसोचनक्षत्रवृद्धियागणनदिनं ।

प्रह्लादाय नमि गायं ज्ञानम लिखिताद्युतं ॥

शतसाहस्र्याः प्रजापारमितायाः द्वादशः परिवर्तः । प्रथमख
ण्डः समाप्त इति ॥ ॥ श्रीमद्वाजाधिराजपरमेश्वरपरमभ
द्रारक श्रीमच्छ्री श्रीसिद्धिनरसिंहमल्लदेवस्य विजयराज्ये ॥

----- सम्यत् ७६५ प्रथमाष्टशुक्लद्वितीया
यां शनैश्चरदिने पुनर्वसुनक्षत्रे योगे वृद्धिशुभानुकूले ।
श्रीरयमुनिवोद्वाचार्येण लिखितसमाप्तकृतमिति ॥-----

श्रीश्रीनिवासो नरदेवराजा यो भूत्पुजानां प्रतिपालदक्षः ।
तस्य प्रसादाच्च विजित्य मारां लिलेख प्रजां सकलां सलक्षा ॥
यच्छ्रीनिवासो नयधर्मवारी ददौ विवोद्दी लिलेखनाय प्रजां ॥

अब्दे नेपालिके ख्याते ग्रहखड्गिरिसंयुते

मासे तु प्रथमाष्टशुक्लपक्षे द्वितीये

पुनर्वसौ च नक्षत्रे वृद्धियोगे शनैर्दिने

प्रजापारमिता पूर्णं जगाम लिखिता शुभं ॥

वीरपुस्तकालयमा रहेको वाल्मीकिरामायण
बाट

षाण्णस्य चिच्छया च सर्वतश्च यविलाकयन् । त्वाङ्गनानी मत्तस्यान्न
 वनराङ्गीददमह । रुचिरवृ यतन्न वचिविधदुमाप्रान्ति । द्वीपि
 म्नाखासृगोर्द मलाया यवनं महत् । सागरं सागरा नू यान् सागरा
 नू यजनयुमान् । सागरस्य च पत्नीनां मुखानि वृवलाकयन् । ममहा
 मघसंकासं वी श्रुत्वात्मानमात्मवान् । निरुप्यनमिवाकासं च कारम
 त्रिमान्मति । कायवृद्धि यावत्तत्र मम दृष्टेव वा क् सा ४ ।-----
 रृत्यार्षनामायात्ताकिष्किन्नाकाष्टिसमुद्रलंघनं समाप्तं ॥ संवत्
 १०१५ आशाढ्यदि ४ महा राजधिराज युष्ठावालाकासा मव
 म्ना रुवगरुदुव ऊधीमद्गाद्गयादवरुद्रमानतीर रुक्तीकल्या
 ताविजयराज्ञानयालादशीषठाष्टशालिकशीथानद ।

प्राप्नभूयिष्ठपार्श्वसर्वतः प्रविलोकयन् । योजनानां शतस्यान्ते
 वनराजो ददर्श ह । रुचिरश्च पतन्नेव विविधद्रुमसोभितं । द्वीपि
 शारवामृगैर्दृष्टं मलयोपवनं महत् । सागरं सागराभूषान् सागरा
 रूपजान् दुमान् । सागरस्य च पत्नीनां मुखानि व्यवलोकयन् । समहा
 मेघसंकाशं वीक्ष्यन्नात्मानमात्मवान् । निरुत्सनाभियाकाशं चकार म
 तिमान्मतीं । कायवृद्धिप्रवेशञ्च मम दृष्टैव राक्षसा -----
 इत्यार्धे रामायणे किष्किन्ध्याकाण्डे समुद्रलंघनं समाप्तं ॥ संवत्
 १०७६ आषाढर्षदि ४ महाराजाधिराजपुण्याबलोकसोमवं
 शोद्भव गरुडध्वजश्रीमद्राज्ञयदेव भुजमानतीरभुक्तौ कल्या
 णविजयराज्ये नेपालदेशीयभाण्डशालिकश्रीभानन्द ।